

Nedskydning af fly syd for Gram, marts 1945

Beretningen (oversat fra eng. af K.G. Gregersen) er nedskrevet af Russell S. Bodwell, som sammen med John Kozdeba blev reddet af Hans Karl og Gunnar Tranberg Hansen og senere af frihedskæmperne fra Gram. Under udspringet fra flyet tabte Bodwell sin pistol, som blev fundet og i nov. 2005 afleveret til arkivet og derfra til politiet i Haderslev.

D. 26. februar deltog vi i en mission med i alt 1100 bombefly og 700 eskorterende jagerfly. Vi fløj til Berlin og kastede vores bombelast omkring kl. 13.00 den dag. Vi var i en B17G (B 17 bombemaskinegruppe), som var en del af den 326ende eskadrille i den 92 Bombe Gruppe, som var stationeret Poddington. Det var den første B17 bombegruppe der blev udstationeret i England. Poddington blev i firserne en berømt Dragbane. (bane til meget hurtige racerbiler, der kun kører ligeud og bremses med faldskærm)

Denne mission var noget usædvanlig, da vi ikke fløj i vores sædvanlige fly. Det havde haft problemer på vej hjem fra München, den foregående dag så vi måtte bruge et reservefly. Jeg har for nylig fundet ud at det hed "Slick Chick with a Hot Lick" ("Lækker dulle med et gloende kys") baseret på et brev jeg fik i Danmark i 1992. Vi fik vores briefing og lettede før daggry, så flyets navn kunne jeg ikke se før vi lettede.

Oplysninger om flyet, model og nummer kom fra en person, som havde fundet dele af flyet, den dansk historiker ved navn Gunnar Reese Petersen. Til gengæld for hans svar på spørgsmål, sendte jeg jeg ham en liste med alle mine missioner.

På vej til Berlin den dag havde vi totalt overskyet det meste af turen og usædvanlig kraftig vind, mens vi kastede bomberne. Over Berlin mistede vi to af motorerne. Dette betød, at vi måtte forlade eskadrillen og flyve tilbage på to motorer alt imens vi kastede våben, ammunition og en masse andre pakkenelliker ud, for at lette flyet. Vi tog en nordlig rute i forhold til den normale hjemflyvingskorridor idet vi regnede med at vi ville være mindre udsat for at blive snuppet af tyske jagere, som sædvanligvis var stationeret syd for luftkorridoren. Vi var blevet breefet om at undgå at lande bag de russiske linier som lå ca. 20 minutters flyvning fra Berlin. Uheldigvis blev vi snuppet af to tyske Me 109 jagere over Danmark og vi blev skudt ned kl. 17.10. Besætningen sprang ud i løbet af fem minutters tid, med John Kozdeba og undertegnede som de sidste to. Vi tog et forsinket spring som tillod os at lande på en mark syd for Gram. Kort efter vi var landet på marken kom en del civile danskere, som var noget urolige over at ville lade faldskærmene blæse over et hegn i udkanten af marken ca. 75 meter væk. Mange af danskerne var kvinder, som var interesseret i at redde nylonfaldskærmene. I mellemtiden dukkede to brødre på vores egen alder op på cykler, og ved hjælp af et "sprogkort" (miniparlør) som jeg havde med i min flyvedragt, var jeg i stand til at fortælle dem, at jeg var amerikaner og ønskede at undgå at blive taget til fange. De to brødre lod os køre af sted på deres cykler. Vi stoppede og tog vores flyverstøvler af og tog de sko, vi havde haft i en snor om halsen da vi sprang ud af faldskærmene. Vi fortsatte forbi to tyskere på cykel som var ude for at lede efter os omkring det sted, hvor vi var landet med faldskærmene. Brødrene førte os til et gemmested i et redskabsskur, som lå ved et vejkryds omkring 1/2 km fra der vi landede. Den ene af brødrene løftede hængslerne af, så vi kunne komme ind i redskabsskuret. Vi gemte os i to køjer i bagenden af skuret. To lastbiler med tyske soldater dukkede op fem minutter senere ved vejkrydset, for at lede efter os. omkring kl. 10 samme aften dukkede medlemmer af modstandsbevægelsen op. Vi gik så udenfor skuret og tog vore flyvedragter af og begravede dem i en hjemmetyskers gødningsbunke. Vi beholdt vore jakker og kom til Peder Lausens hjem. Han var en af byens postbude og åbenbart temmelig aktiv i modstandsbevægelsen. Jeg fandt senere ud af at han også var en habil koncertfløjtenist. Vi spiste middag den aften kl. 11.30. Middagen bestod af røgede ål, skinke og forskellige anden dansk mad, som modstandsbevægelsens folk havde taget med til Lausens hjem, for at hjælpe med til at skaffe mad til os.

Jeg blev præsenteret for deres børn og deres koner og efter maden blev vi ledt gennem marker og stier til Erik Larsens hjem i en jagthytte, som tilhørte Gram Slot. Han var skovfoged, medlem af modstandsbevægelsen og boede alene i jagthytten som han passede for greven som ejede slottet i byen. Jeg blev der den nat og den næste dag. Erik fortalte, at der lige nord for hans jagthytte befandt sig et temmelig stor tysk ammunitionsdepot. Jeg så dog ingen tyskere mens jeg var i jagthytten, eftersom vi var blevet instrueret om ikke at vise os ved vinduerne.

Den anden nat blev John Kozdeba og undertegnede samlet op af en bil, som tilhørte lægen og et andet medlem af modstandsbevægelsen, og under maskingevær eskorte kørt til Rødding, hvor arkitekt Åge Jensen tog imod os. Hjemme hos Åge Jensen blev vi fotograferet og der blev fremstillet falske identitetspapirer hvoraf det fremgik, at vi var døvstumme. Vi blev der natten over sammen med arkitekten og hans kone, som arbejdede i banken. Om formiddagen henad middag spadserede vi, iført vort nye civile antræk, gennem midtbyen. Vi passede adskillige tyske soldater. De var oftest enten meget gamle eller meget unge. Vi så flyvemaskiner i luften, som ledte efter os, og tog så en bus til Kolding. I Kolding kom vi til et præstehjem og tilbragte omkring to anspændte timer der, indtil der var et tog som vi kunne tage til Fredericia. vi steg ombord på toget. (Det viste sig at, toget var blevet beskudt af amerikanske jagere, da der var adskillige tyske tanks og andet udstyr, som skulle videre til Norge, ombord på toget.) Dette tog bragte os til Fredericia og vi ankom omkring kl. 5. Det forventede medlem af modstandsbevægelsen, vi skulle have mødt, dukkede ikke op. vi fandt senere ud af at han var blevet taget af tyskerne. Hr. Jensen gav os danske penge, så vi kunne gå i biografen for at fordrive tiden, mens han undersøgte andre kontaktmuligheder i Fredericia. Vi kom ud af biografen kl. 7 og Åge tog os med til en restaurant, som var fyldt med tyske soldater, og som lå ved siden af Gestapohovedkvarteret. Bagved var der et separat rum med et dansk, engelsk og amerikansk flag på væggen. Der spiste vi en dejlig middag med mange af de lokale modstandsfolk fuldendt med taler og skåler. Den nat, den næste dag og den følgende nat boede vi hos hr. og fru Foged. Jeg fandt senere ud af at han var leder af jernbanenettet i Fredericia. Han var også meget aktiv i modstandsbevægelsen og opbevarede meget af den ammunition de våben og det sprængstof modstandsbevægelsen benyttede oppe under loftet over hans kontor.

Fru Foged viste sig at være en fremragende kok og vi fik fine måltider mens vi var der. Et af dem bestod af en forret lavet af dansk øl, mørkt brød og piskefløde serveret varm (øllebrød.) Dernæst steg og grønsager – mad som ikke blev serveret på vores luftbase – den var kendt for rosenkål og æggepulver.

Den følgende morgen tog vi sammen med hr. Foged toget kl. 6.30 fra Fredericia til Nyborg. Hr. Foged vidste nemlig at næste tog kl. 10.30 skulle sprænges i luften. En af de 98 tilfælde af jernbanesabotage, der skulle finde sted inden for de kommende 24 timer. Undervejs lagde vi igen mærke til det faktum, at de tyske soldater, der bevogtede jernbanen var enten unge eller ældre soldater. Den tidlige afgang gjorde, at vi ankom til Nyborg omkring kl. 8.30. Tilfældet ville, at før vi steg ombord på toget stoppede en tysk soldat både John Kozdeba og mig og vi måtte vise vore ID papirer, men talte ikke til dem i henhold til den tilføjelse, der var i papirene om at vi var døvstumme. Som nævnt, ankom vi til Nyborg kl. 8.30 om morgenen. Hr. Foged foreslog at vi gik i kirke da det var lørdag, og det viste sig at være en interessant oplevelse. Medens vi sad i kirken den morgen, bagerst, overværede vi to vielser. Omkring 12.30 gik vi til en restuarant ved havnen og spiste sammen med tyske søfolk og vi havde lidt besvær med at spise som danskere gør, med maden liggende på gafflen. Efter frokost gik vi rundt i byen. Observerede et italiensk troppetransporttog med en blanding af militære og kvindelige kokke. Vi gik igennem en tysk kontrolpost for at komme ombord på færgen kl. 4.00. Færgen var interessant. Der var det italienske troppetransporttog, de fleste andre mennesker på færgen var tyskere og så omkring 75 danskere. Jeg sad på en bæk og lod som om jeg sov mens en tysker ved siden af mig adskilte og demonstrerede sin maskinpistol. Vi tog færgen over til den ø, hvor København ligger. Da vi forlod færgen blev jeg skubbet og trådte en SS soldat over støvlesnuden, han brokkede sig. Vi tog et tog, fyldt med tyske soldater, ind til København. Vi nåede København kl. 20 og gik til en undergrundskontakt, hvis hjem for nylig var blevet afsløret af tyskerne, så vi kunne ikke overnatte hos dem. Næste morgen kørte vi en tur med en trolleybus rundt i København med lærerne. De udpegede de interessante steder i byen: Tivoli, museer og mange andre områder heriblandt Gestapo Hovedkvarteret, som rummede mange fængslede modstandsfolk. Dette blev vigtigt i mine senere undersøgelser.

Jeg blev så sat af ved undergrundslederne i København og boede med dem natten over. Næste dag, mandag ved 4.30 tiden mens vi gik hen ad gaden, fik vi kontakt med andre modstandsfolk og tog toget mod nord ud af København til et hus, hvor vi havde håbet på at få yderligere kontakt til en båd og sejle til en sikker ø. Denne kontakt glippede og vi måtte tage tilbage til København næste dag. Vi tilbragte to dage hos en forretningsmand, der havde en lejlighed over sin butik. Så blev vi kontaktet af andre medlemmer af modstandsbevægelsen og bragt ombord på en fiskerbåd med dieselmotor. Vi forstod det hele, at båden, som var bemannet med modstandsfolk sejlede mellem København og Malmø næsten hver nat. Deres succesrate var 70% med hensyn til sejladser.

Vi blev ledsaget af den mest eftersøgte dansker. Ham der var ansvarlig for de fleste jernbanesprængninger. Vi lagde fra og kom cirka tyve minutters sejlads ud fra havnen da motoren stoppede. Og det tog os næsten en time at få den i gang igen. I mellemtiden var tyskerne ude for at lede efter os, men da vi ikke havde lys ombord klarede vi turen til Malmø.

Vi ankom som danske flygtninge, jeg havde nemlig læst i flugtrapporterne, at hvis vi kom som danske flygtninge, ville vi ikke blive interneret. Vi havde danske ID papirer, amerikanske "hundetegn" og breve, vi skulle aflevere til den danske ambassade. Dette narrede dog ikke den person der afhørte os; især ikke da jeg faktisk bad om et besøg af en fra den amerikanske delegation næste morgen. Vi tilbragte natten sammen med omkring 60 estere, som var undsluppet fra Estland og opholdt sig i lejren i Malmø. Lejren var utrolig ren. Vi fik et godt måltid næsten hver morgen, men der var en meget økonomisk holdning til lejerens drift. Der var papirlagner, ikke meget opvarmning, og der var kun flygtninge i lejren. Næste morgen blev vi samlet op af to amerikanere fra den amerikanske delegation og tilbragte dagen sammen med dem i deres lejlighed. Samme nat satte de os på nattoget til Stockholm.

Vi ankom til Stockholm lørdag morgen og blev mødt af folk fra ambassadens kontor.